

Sammanträde med Socialnämndens arbetsutskott

Tid: 2018-09-11, kl. 09:00-12:00

Plats: Krokanten

Eva-Lotta Pamp (M),
Ordförande

Karin Hallgren,
Sekreterare

Ärendelista

1. Information och överläggningar
2. Riktlinje vid återrapportering av delegationsbeslut till socialnämnden, 2018.143 SN
3. Grundläggande granskning 2018, 2018.124 SN
4. Meddelanden

Riktlinje vid återrapportering
av delegationsbeslut till
socialnämnden

2

2018.143 SN

Datum: 2018-09-05
Handläggare: Karin Hallgren
Direktnr: 0322-61 71 98
Diariernr: 2018.143 SN

Socialnämnden

Riktlinje återrapportering av delegationsbeslut till socialnämnden

Ärendebeskrivning

Det är de förtroendevalda i en kommun som har det yttersta ansvaret för den kommunala förvaltningen och är de som styr förvaltningen. Det innebär ett ansvar för de förtroendevalda från beredning av ärendet till beslut och för genomförande av beslutet.

Nämndens beslutanderätt kan dock delegeras i de fall som anges i kommunallagen. Där anges att en nämnd får uppdra åt ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Delegering innebär att befogenheten att fatta beslut överlämnas. Det är alltså nämnden och dess politiker som avgör frågan om eventuell delegering ska ske under förutsättning att det kan ske inom de ramar som lagen tillåter.

I den nya kommunallagen som gäller sedan 2018-01-01 står det därför att nämnderna själva ska få besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas till dem.

Förvaltningens yttrande

Socialnämndens arbetsutskott gav socialförvaltningen i uppdrag 2011-02-01, § 7, att ta fram en rutin för nämndens uppföljning av ärenden. Denna rutin har sedan inte uppdaterats.

Delegationsordning för socialnämnden, som reglerar vem som kan fatta beslut gäller sedan 2018-06-19, § 71.

Den ordning som gällde med den tidigare kommunallagen med anmälningsskyldighet för alla delegationsbeslut innebär en administrativ börda för socialnämnden. Detta är ofta beslut av mer rutinartad karaktär som nämnden normalt inte har anledning att följa särskilt. Det kan därför ifrågasättas om alla beslut som fattas på delegation behöver anmälas till nämnden.

Den nuvarande rutinen kring rapportering av delegationsbeslut behöver på grund av den nya kommunallagen samt för att underlätta den administrativa bördan ersättas med en ny riktlinje.

Socialförvaltningen föreslår därför att förslagen riktlinje antas.

Förslag till beslut

Socialnämnden antar ny riktlinje för återrapportering av delegationsbeslut till socialnämnden

Karin Alvermalm
Förvaltningschef

Karin Hallgren
Nämndsekreterare

Återrapportering av delegationsbeslut

Riktlinje

Dokumenttyp: *Riktlinje*
Fastställt av: *Socialnämnden*
Beslutsdatum: *2018-09-25, §*
Diarier nr:
Gäller för: *Socialförvaltningen*
Giltighetstid: *2018-09-25*
Revideras: vid behov
Ansvarig för uppföljning/revidering: *Nämndsekreterare*

ALINGSÅS
KOMMUN

Riktlinje anmälan av delegationsbeslut

Vad innebär delegering?

Nämnden beslutar om i vilken utsträckning som delegationsbeslut ska anmälas enligt 6 kap. 40 § KL. Det är de förtroendevalda i en kommun som har det yttersta ansvaret för den kommunala förvaltningen och är de som styr förvaltningen. Det innebär ett ansvar för de förtroendevalda från beredning av ärendet till beslut och för genomförande av beslutet.

Nämndens beslutanderätt kan dock delegeras i de fall som anges i kommunallagen. Där anges att en nämnd får uppdra åt ett utskott, en ledamot eller ersättare att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden.

Delegering innebär att befogenheten att fatta beslut överlämnas. Det delegerade beslutet fattas sedan på nämndens vägnar. Det är således uppgifter som delegeras och inte ansvaret som sådant.

Delegaten har fortfarande det fulla ansvaret för handläggning och beslutsfattande i de ärenden som delegationen omfattar. Det innebär att delegaten tar det fulla ansvaret för det konkreta beslutet och att den delegerande inte får gå in och ändra ett beslut som har fattats till följd av delegationen.

Den delegerande har däremot kvar sitt övergripande ansvar för sakområdet och kan ta tillbaka delegationen, också för ett enskilt ärende, och kan följa delegatens hantering av sitt uppdrag genom återrapportering. Det är alltså nämnden och dess politiker som avgör frågan om eventuell delegering ska ske under förutsättning att det kan ske inom de ramar som lagen tillåter.

Kommunallagen

I den reviderade kommunallag som gäller sedan 2018-01-01 står det att nämnderna själva ska få besluta om i vilken utsträckning beslut som har fattats med stöd av delegation ska anmälas till dem. Beslut som inte anmäls ska protokollföras särskilt, om beslutet får överklagas genom laglighetsprövning. Anslag ska göras på den allmänna kommunala (digitala) anslagstavlan.

För sekretessbeslut gäller att beslut registreras i verksamhetssystemet Procapita/Lifecare samt att den enskilde får del av beslutet, detta är likvärdigt med att beslutet meddelas på anslagstavlan.

Den nya bestämmelsen som gäller sedan 2018-01-01 gäller inte bara de beslut som de anställda fattar på delegation utan även delegationsbeslut av bl.a. utskott och enskilda förtroendevalda. Den gäller även beslut som överklagas enligt bestämmelser i speciallagstiftning, under förutsättning att de kan delegeras. Nämnden kommer dock fortfarande att vara ansvarig för delegaternas beslut.

Rapportering av beslut

Brådskande beslut i "Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt" enligt 6 kap. 38 § p 3. KL, rapporteras nästföljande socialnämndssammanträde.

Sekretessbeslut eller yttrande till IVO enligt delegationsordningens punkt 1.1, punkt 8.11, punkt 11.1.1 som är delegerade till ordförande, vice ordförande eller ledamot rapporteras till arbetsutskottets nästföljande sammanträde.

Delegerade beslut enligt ovan samlas hos nämndsekreteraren och finns tillgängliga under sammanträdet med socialnämnden eller arbetsutskottet.

Vad ska INTE rapporteras?

Rapportering av beslut gäller inte de som registreras i verksamhetssystemet Procapita/Lifecare då dessa beslut är "protokollförda särskilt" när beslutet registrerats i verksamhetssystemet och kommunicerats till klient.

Vidaredelegerade beslut som förvaltningschefens vidaredelegation rapporteras inte särskilt till socialnämnden, men registreras.

Grundläggande granskning

2018

3

2018.124 SN

Datum: 2018-08-22
Handläggare: Lena Frygne
Direktr:
Diariernr: 2018.124 SN

Socialnämnden

Grundläggande granskning 2018

Ärendebeskrivning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av god revisionsred. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen 6 kap 6 §, där det framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt. I revisorernas revisionsplan för 2018 beskrivs utgångspunkterna för den grundläggande granskningen. Premisserna är god revisionsred samt risker som framkommit i revisorernas väsentlighets- och riskanalys.

2018 års granskning genomförs av EY på uppdrag de förtroendevalda revisorerna. Samtliga nämnder ingår i den grundläggande granskningen. Utöver detta har socialnämnden, bland fyra nämnder, valts ut för en mer omfattande granskning. Socialnämnden har valts ut mot bakgrund att nämnden under flera år redovisat budgetunderskott.

Inför årets granskning har revisionen sänt frågor som skriftligen ska besvaras och behandlas av nämnd senast den 26 september. Nämnddialoger kommer att genomföras med presidiet tillsammans med förvaltningschef i oktober. Nämndens svar på revisionens frågor kommer att vara utgångspunkt vid detta möte.

Förvaltningen har upprättat ett förslag till svar på revisionens frågor och föreslår att nämnden godkänner svaren och att dessa översänds till revisionen.

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner svaren till de frågor som revisionen ställt vid 2018 års granskning och att svaren överlämnas till revisionen.

Beslutet ska skickas till

EY

Kommunens revisorer

Karin Alvermalm
Förvaltningschef

Lena Frygne
Förvaltningssekreterare

Grundläggande granskning 2018 – Socialnämndens frågor och svar

Verkställande av fullmäktiges mål och riktlinjer

④ *Beskriv vilka frågor som varit i fokus under året utifrån nämndens uppdrag och prioriterade mål?*

Socialnämndens uppdrag

Att planera och verkställa en flytt av arbetsmarknadsenheten och därtill tillhörande uppgifter från socialnämnden till utbildningsnämnden till den 1 januari 2019

En beskrivning av arbetsmarknadsenhetens innehåll har gjorts av socialförvaltningen. En dialog pågår mellan förvaltningarna och under hösten fortsätter en arbetsgrupp med att i första hand utföra en risk- och konsekvensanalys och att upprätta en kommunikationsplan.

Att aktivt verka för och genomföra Flerårsstrategins utpekade vilja

Socialnämnden arbetar aktivt med att implementera de fokusområden och uppdrag samt att förverkliga de mål och indikatorer som anges i kommunfullmäktiges *Flerårsstrategi 2018-2020*, vilket också framgår av de arbetsplaner, chefsöverenskommelser och medarbetaröverenskommelser som gäller inom socialförvaltningen.

Att reducera sin centrala administration och skapa möjligheter till förvaltningsövergripande effektiviseringar

Under 2017 minskade socialförvaltningens centrala administration genom att ett antal tjänster som chefer, administratörer, utvecklingsledare och controller inte återbesattes. I år ligger fokus på att digitalisera och automatisera processer för få en effektivare verksamhet.

Att stärka och utveckla demokratin och att i lämpliga former använda sig av medborgardialog

För att öka brukarnas inflytande har brukarråd införts inom de verksamheter som är intressanta för sådana. Metodutvecklare inom socialpsykiatri genomgår utbildning för att utveckla arbetssättet. Målsättningen är att antalet brukarråd ska öka samtidigt som att allt fler brukarråd genomförs av enbart brukare, d v s utan medverkan av personal. Enheternas arbetsplaner innehåller aktiviteter som syftar till att öka brukarnas delaktighet i beslut och insatser. Ett exempel på aktivitet är brukares delaktighet vid upprättande av sin egen genomförandeplan. Förvaltningen undersöker möjligheten att införa dokumentationsmodellen IBIC (Individens behov i centrum) - ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt för att inkludera brukaren i sin egen planering. I samtliga gruppverksamheter genomförs utvärderingar kontinuerligt. Deltagarna får möjlighet att lämna synpunkter och därigenom också påverka verksamhetens framtida utformning. Inom arbetsmarknadsenheten genomförs månadsvisa träffar då deltagarna får information, kan tycka till om verksamheten och föreslå förändringar. När insatsen upphör lämnas en avslutningsenkät till deltagaren.

Socialförvaltningen planerar att, liksom tidigare, delta i SKL:s årliga brukarundersökningar inom myndighetsutövning individ- och familjeomsorg och socialpsykiatri. Nytt för i år är att förvaltningen deltar i brukarundersökning om ensamkommande barn och ungas boendesituation.

Att kommunal administration fortsatt ska minska genom smartare och effektivare arbetssätt där nya lösningar inom teknik prioriteras

Socialförvaltningen avser att införa digital hantering av sekretesshandlingar till AU/nämnd. Vidare undersöks möjligheten för ett digitalt utlämnande av sekretesshandlingar och utdrag från socialregistret. Arbetet sker med stöd av kommunens IT-enhet. Digitaliseringen medför, förutom ett effektivare arbetssätt, också säkerställd följsamhet gentemot GDPR.

Förvaltningen planerar för en hållbar satsning på "digital medarbetare" genom processtyrd robotautomatisering och artificiell intelligens. Syftet är att frigöra tid för mer värdeskapande socialt arbete. Dessutom förväntas satsningen stärka attraktiviteten för förvaltningen som arbetsgivare och säkra förmågan att möta morgondagens behov av välfärdstjänster.

Att aktivt arbeta fram nya arbetssätt, metoder och teknik där medel från innovations-fonden ska användas

Socialnämnden antog *Digital Färdplan för socialförvaltningen 2017- 2020*, 2016-12-20, § 127. För att verkställa den digitala färdplanen har medel ansökts om och beviljats ur innovationsfonden. Kommunstyrelsen beviljade, 2017-10-09, § 182, socialnämnden 1 350 tkr från innovationsfonden för att användas till digitala utvecklingsalternativ.

Ansökan avsåg medel för digitaliserat försörjningsstöd, integration mellan olika verksamhetssystem samt digital tidsbokningsfunktion till socialtjänstens reception. Arbetet påbörjades 2017 och kommer att pågå fram till delårsbokslutet 2019.

De planerade aktiviteterna inom ramen för beviljade medel från innovationsfonden fortskrider enligt plan. Medel från innovationsfonden har använts till införande av ett nytt verksamhetssystem inom enheterna familjerätt, stöd- och försörjningsenhet samt enheten för vuxenstöd. Systemet är enkelt att använda och lära sig vilket spar handläggartid och upplärningstid samt stödjer ett mer flexibelt arbetssätt som mobilt bank-id och kort för säker inloggning.

Vidare har medel från innovationsfonden använts för en smart e-tjänst till stöd- och försörjningsenheten. Införandet av tjänsten kommer att medföra att det blir lätt och enkelt att söka ekonomiskt bistånd, att sökande kan följa sitt ärende via "Mina sidor" och att digitalt inlämnade biståndsansökningar går direkt in i verksamhetssystemet. Sammantaget innebär detta en digitalisering av arbetsprocessen.

Socialnämndens prioriterade mål

Prioriterat mål 1

I Alingsås är det tryggt, säkert och välkommande

Indikator:

Medborgarnas upplevelse av hur tryggt det är i kommunen ska förbättras

Av socialnämndens *Flerårsstrategi 2018-2020* framgår det att nämnden **dels** åtar sig att vidta förebyggande åtgärder vad gäller våld i nära relationer och **dels** åtar sig att vidta förebyggande åtgärder för barn och ungdomar. Socialförvaltningen åtar sig att arbeta förebyggande med våld i nära relationer och barn och ungdomar genom att öka personalens kompetens inom området. En ökad kompetens förväntas ge effekter på det förbyggande arbetet för såväl barn och ungdomar som våld i nära relationer.

Socialnämnden antog, SN 2017-12-14, § 130, *Handlingsprogram 2017- 2021 för våld i nära relationer*. Som bilaga till programmet ingick *Handlingsplan 2017-2018 för våld i nära relationer*. Handlingsplanen konkretiserar programmet och en samordnare arbetar med planens aktiviteter. Samordnaren kartlägger förvaltningens utvecklingsbehov som ligger till grund för prioriteringar. Exempel på genomförda aktiviteter är utbildningar om dels digitaliserat våld och dels om barn som bevittnat våld, en basutbildning för nyanställda med fokus på hedersrelaterat våld, utarbetande av insatstrappor i samverkansrådet - ett nätverk där förvaltningen ingår tillsammans med frivilligorganisationer och andra myndigheter - samt att rutiner för handläggning och flöde av ärenden har utvecklats och reviderats. Bland kommande aktiviteter kan nämnas en heldagskonferens inom området hedersrelaterat våld – ett samarrangemang med länsstyrelserna i Västra Götaland och Östergötland.

Förvaltningen ingår i det treåriga projektet *iRisk* (Insatser, risk och skyddsbedömningar för våldsutsatta barn). Projektet leds av forskare från Psykologiska institutionen i Göteborg, Institutionen för Socialvetenskap, Ersta Sköndal Bräcke Högskola samt Sociologiska institutionen vid Uppsala Universitet. *iRisk* riktar sig till handläggare inom socialtjänstens barn- och familjeverksamheter med myndighetsutövning.

Nyckeltalet att genomföra minst två utbildningsinsatser för att öka kompetensen kring våld i nära relationer är uppnått.

Prioriterat mål 2 I Alingsås finns goda möjligheter till arbete och företagande
Indikator: Självförsörjningsgraden ska öka

Socialförvaltningens åtagande att fler nyanlända tillsätts på extratjänster följer nämndens åtagande att öka förutsättningarna för nyanländas integration. Förvaltningen arbetar för att andelen extratjänster som erhålls av nyanlända ska uppgå till 50 %. Vid vårbokslutet hade 22 % (två av totalt nio extratjänster) gått till nyanlända.

Prioriterat mål 3 I Alingsås finns det attraktiva boendemöjligheter
Indikator: Medborgarnas nöjdhet med bostadssituationen i kommunen ska förbättras

Socialnämnden har åtagit sig att arbeta för att svagare grupper inkluderas på bostadsmarknaden. För att konkretisera detta åtar sig förvaltningen att verka för att fler sociala kontrakt övergår till förstahandskontrakt efter 12 månader. Månadsvis sker en avstämning med mellanhyresvärd, boendesekreterare och enhetschef vad gäller andrahandshyresgästens hyresinbetalningar och skötsamhet i syfte att tidigt upptäcka behov av stöd och insatser. Under årets första fyra månader hade 24 % (fyra av 17 kontrakt) överlåtit. En uppföljning görs inför delårsbokslutet. Nyckeltalet - att 75 % av antalet sociala kontrakt ska övergå till förstahandskontrakt efter 12 månader bedöms kunna nås vid årets slut.

Prioriterat mål 4 I Alingsås råder god ekonomisk hushållning grundad på effektiv resursanvändning
Indikator: Avvikelse mellan redovisade nettokostnader och referenskostnader ska minska

Av nämndens flerårsstrategi framgår det att nämnden åtar sig att vidta åtgärder så att nettoavvikelsen minskar. Samtidigt åtar sig socialförvaltningen att analysera IFO nettokostnadsavvikelse och säkerställa rapporteringen till Räkenskapssammandraget (RS). Nämnden godkände, 2018-05-14, § 49, uppföljningen av handlingsplan för 2017 års internkontrollpunkter. Som bilaga till ärendet redogjordes för hur de kvarvarande internkontrollpunkterna i 2017 års internkontrollplan hade genomförts. En av punkterna, den identifierade risken, var att nettokostnadsavvikelsen är felaktig. I bilagan beskrivs hur inrapporteringen till RS har kontrollerats och att inrapporteringen bedöms vara korrekt och därmed också att underlaget för måttet nettokostnadsavvikelse är riktigt. Till nämndens sammanträde i oktober redovisas analysen av nettokostnadsavvikelse. Nyckeltalet – genomförd analys av IFO nettokostnadsavvikelse – blir därigenom fullgjort.

Prioriterat mål 5 I Alingsås bygger välfärden på god service, hög kvalitet och tillgänglighet
Indikator: Nöjd medarbetarindex ska höjas
Sjukfrånvaron i kommunen ska minska

Socialnämnden har åtagit sig att verka för en god och hållbar arbetsmiljö och förvaltningens åtagande är att minska sjukfrånvaron. Målsättningen är att sjukfrånvaron ska uppgå till högst 7 % vid årsskiftet. Redovisning av sjukfrånvaron ingår som en del i den månadsuppföljning som lämnas till nämnden. Sjukfrånvaron minskar - vid uppföljningen efter januari månad låg den på 10,6 % för att efter maj ha sjunkit till 7,3 %. Parallellt med arbetet för att minska sjukfrånvaron läggs också kraft på att öka friskfaktorerna i arbetet.

Inom socialförvaltningen utförs HR-ronder vilket innebär regelbundna möten mellan förvaltningens HR-konsult och respektive chef där fokus ligger på rehabiliteringsärenden, resultat från "Mätsticka" samt tillbud och arbetsskador.

Prioriterat mål 6 I Alingsås finns det valfrihet och självbestämmande
Indikator: Antalet verksamheter som omfattas av lagen om valfrihetssystem ska bli fler

Nämnden har i sin flerårsstrategi åtagandet att verka för en högre grad av valfrihet och självbestämmande. Samtidigt har socialförvaltningen åtagit sig att utreda om det finns verksamheter som kan omfattas av lag om valfrihetssystem (LOV). Utredning pågår och redovisas till nämndens sammanträde i oktober. Nyckeltalet – genomförd utredning – uppnås därigenom.

Prioriterat mål 8 I Alingsås ger utbildning kunskaper för en dynamisk grund
Indikator: Andelen elever i åk 9 med behörighet till gymnasieskolan ska öka

Socialnämnden har åtagit sig att ha fortsatt god samverkan med skolan. En ökad samverkan med skolan förväntas skapa förutsättningar för att tidigt fånga upp ungdomar som riskerar att lämna grundskolan utan behörighet till gymnasieskolan. Socialförvaltningen har åtagit sig att säkerställa att samverkansformen *Samtidigt* erbjuds alla högstadieskolor inom Alingsås kommun. Samtliga högstadieskolor, inklusive de friskolor som finns i kommunen, har erbjudits samverkansformen och ingår numera i *Samtidigt*. Därmed är också nyckeltalet, att andelen högstadieskolor inom *Samtidigt* ska öka, uppfyllt.

Prioriterat mål 11 I Alingsås skapar vi goda livsmiljöer genom långsiktigt hållbar utveckling
Indikator: Andelen hushållsavfall som återvinns genom materialåtervinning ska öka

Nämndens åtagande är att verka för att verksamheterna källsorterar och förvaltningen åtar sig att skapa förutsättningar för källsortering. Verksamheterna har getts förutsättningar för källsortering och vid vårbokslutet konstaterades av 75 % verksamheterna källsorterar vilket betyder att nyckeltalet - att minst 50 % av förvaltningens verksamheter ska källsortera vid årets slut - är väl uppfyllt. Förvaltningen strävar efter att än fler verksamheter källsorterar - exempelvis har källsortering införts i personalcafeterian på Sidenvägen från augusti.

④ *I skriftliga svar till 2017 års grundläggande granskning skrev nämnden att omtag skulle ske avseende SSPF (samarbete mellan skola, socialtjänst, polis, föreningsliv). Hur har socialnämndens arbete med SSPF fortlöpt under 2018?*

Efter en utvärdering konstaterades att behov av SSPF i nuvarande form inte föreligger eftersom andra former av väl fungerande samverkan redan är etablerade. De mest framgångsrika samarbetena sker inom ramen för BUS-uppdraget och *Samtidigt*. Förvaltningen medverkar även i andra forum som lokala BRÅ och nätverket Familjens Hus i Sollebrunn. Fältsekreterarna är väl förankrade i kommunens verksamhet.

④ *I flerårsstrategi 2018 ges socialnämnden och utbildningsnämnden i uppdrag att planera och verkställa en flytt av arbetsmarknadsenheten och tillhörande uppgifter från socialnämnden till utbildningsnämnden. Hur fortlöper nämndens arbete med uppdraget?*

En beskrivning av arbetsmarknadsenhetens innehåll har gjorts av socialförvaltningen. En dialog pågår mellan förvaltningarna och under hösten fortsätter en arbetsgrupp med att i första hand utföra en risk- och konsekvensanalys och att upprätta en kommunikationsplan.

Intern kontroll

④ *På vilket sätt följer nämnden löpande sin internkontrollplan?*

Uppföljning av internkontrollplanen ingår i nämndens vår-/delår och årsbokslut – som en särskild bilaga.

○ *Beskriv eventuella åtgärder som vidtagits utifrån uppföljning av internkontrollplanen?*

2018 års internkontrollplan innehåller åtta internkontrollpunkter. Fyra av dessa är kvarvarande punkter från 2017 års plan.

I samband med nämndens delårsbokslut 2017 gjordes bedömningen att några av punkterna i 2017 års internkontrollplan inte var möjliga att uppnå under året. Internkontrollpunkterna/de identifierade riskerna var: att nettokostnadsavvikelen är felaktig, att prognoser är felaktiga, att ekonomiska rutiner inte är dokumenterade och att felaktiga utbetalningar av försörjningsstöd kan ske. En handlingsplan för de kvarvarande internkontrollpunkterna upprättades. Nämnden godkände, 2018-05-14, § 49, *Uppföljning av handlingsplan för 2017 års internkontrollpunkter*. I uppföljningen av handlingsplanen beskrivs hur kontrollen av punkterna hade genomförts. Inför delårsbokslutet görs bedömningen att 2018 års punkter/risker: att personal med rätt kompetens inte kan rekryteras, att rutiner för hot och våld inte är upprättade för alla verksamheter eller att utarbetade rutiner inte följs och att verksamhetssystemen inte ger rätt stöd i processerna, är genomförda vid årets slut och eventuella åtgärder med anledning av kontrollerna då också är vidtagna.

Kontroll av att EU:s dataskyddsförordning följs kommer, enligt 2018 års internkontrollplan, att göras både inför årsbokslutet och inför delårsbokslutet 2019. Förordningen, GDPR, som gäller fr o m 2018-05-25 behöver ha varit i kraft under en period för att uppföljningarna ska vara relevanta. Kontrollmomentet bedöms genomföras enligt plan.

Uppföljning och rapportering

④ *Socialnämndens budgetunderskott för helåret 2017 var -36,5 mnkr Hur säkerställer nämnden ett ändamålsenligt arbete för att uppnå en budget i balans 2018?*

Samtidigt som kommunfullmäktige godkände Alingsås kommuns årsredovisning 2017, KF 2018-03-28, § 54, bestämdes också att de nämnder som redovisar underskott ska senast till vårbokslutet inkomma med en plan till kommunstyrelsen för hur de avser förhindra att underskottet 2017 belastar det ekonomiska resultatet 2018. I nämndens vårbokslut, SN 2018-05-14, § 50, ingick bilaga 2 *Redovisning av hur nämnden arbetar med underskottet för 2017*. Av bilagan framgår att socialnämnden beviljades 29,2 mnkr av äskade medel, KF 2017-12-13, § 251. En av orsakerna till 2017 års underskott var 14,5 mnkr för verksamheten Ensamkommande barn och unga (EKB). Underskottet var av engångskaraktär och berodde på dels ändrade förutsättningar avseende ersättningsnivåer från Migrationsverket och dels felbedömningar. Antalet ensamkommande barn och unga blir allt färre. Förvaltningen ser fortsatt osäkerhet kring ändrade förutsättningar avseende ersättning från Migrationsverket men inte större än att det kommer kunna hanteras inom ram.

En ny modell för månadsuppföljning med start mars 2018 (juni och juli undantaget) har tagits fram och rapporteras till nämnden och kommunstyrelsen. Ett systematiskt arbetssätt har införts där ekonom och enhetschef träffas vid varje uppföljning och prognos och diskuterar

månadens resultat. Utbildning av prognosverktyget Hypergene har genomförts. Rutiner har vidareutvecklats där behov funnits, exempelvis för att mer specifikt följa verksamheten för ensamkommande barn och unga (EKB).

④ *Hur upplever nämnden förutsättningarna att följa upp verksamheten och ekonomin inom nämndens ansvarsområde?*

En ny modell för månadsuppföljning med start mars 2018 (juni och juli undantaget) har tagits fram och rapporteras till nämnden och kommunstyrelsen. Månadsuppföljningen har sedan starten i mars vidareutvecklats i samarbete med nämnden och inom förvaltningen för att anpassas till de behov som finns. Det gäller till exempel vilka nyckeltal som ska följas upp, definitioner och gränsdragningar för vad som är särskilt angeläget att redovisa.

Förvaltningen har upplevt att rapporteringssystemet i Hypergene varit bristfälligt.

Introduktionsprogram för nya chefer avseende ekonomi är framtaget och sätts efter sommaren. Respektive chef ska ha kunskap om vilka resurser som finns till förfogande, förstå vilka förväntningar och ansvar som finns och känna sig trygg i det som förväntas göras inom ekonomiperspektivet.

Innehållet i introduktionen är; grundläggande ekonomiska begrepp, budgetering och resursfördelning, uppföljning - analys och prognos, personalekonomi, inköp och upphandling, delegation, utbildning i att attestera fakturor i ekonomisystemet Economa samt prognosverktyget Hypergene.

Övrigt

④ *I socialnämndens flerårsstrategi 2018 framgår att sjukfrånvaron inte ökat sedan föregående år men bedöms vara fortsatt hög. Hur fortlöper nämndens arbete med att sänka sjukfrånvaron?*

Målsättningen är att sjukfrånvaron ska uppgå till högst 7 % vid årsskiftet. Redovisning av sjukfrånvaron ingår som en del i den månadsuppföljning som lämnas till nämnden. Sjukfrånvaron minskar - vid uppföljningen efter januari månad låg den på 10,6 % för att efter maj ha sjunkit till 7,3 %. Parallellt med arbetet för att minska sjukfrånvaron läggs också kraft på att öka friskfaktorerna i arbetet.

Inom socialförvaltningen utförs HR-ronder vilket innebär regelbundna möten mellan förvaltningens HR-konsult och respektive chef där fokus ligger på rehabiliteringsärenden, resultat från "Mätsticka" samt tillbud och arbetsskador

④ *Av socialnämndens flerårsstrategi 2018 framkommer att ett processororienterat arbetssätt införs i och med socialförvaltningens omorganisation under 2018. Hur har implementeringen av det processororienterade arbetssättet fortlöpt?*

Det processororienterade arbetssättet är implementerat i och med den nya organisationen. Nu pågår arbetet med att utforma bra samverkansformer.

○ *Vilka är effekterna av det nya arbetssättet?*

En av effekterna är att beslut och verkställighet sker inom samma avdelning. Vidare har förbättringsområden och gemensamma ansvarsområden blivit tydligare. Omvärldsbevakningen underlättas. Samverkan har ökat generellt.

④ *I nämndens flerårsstrategi 2018 framgår att nämnden ser som en risk att den inte får en utökad ekonomisk ram. Samtidigt ser nämnden volymökningar i verksamheten. Hur hanterar nämnden eventuella risker i avvägningen mellan ekonomisk ram och ökade volymer?*

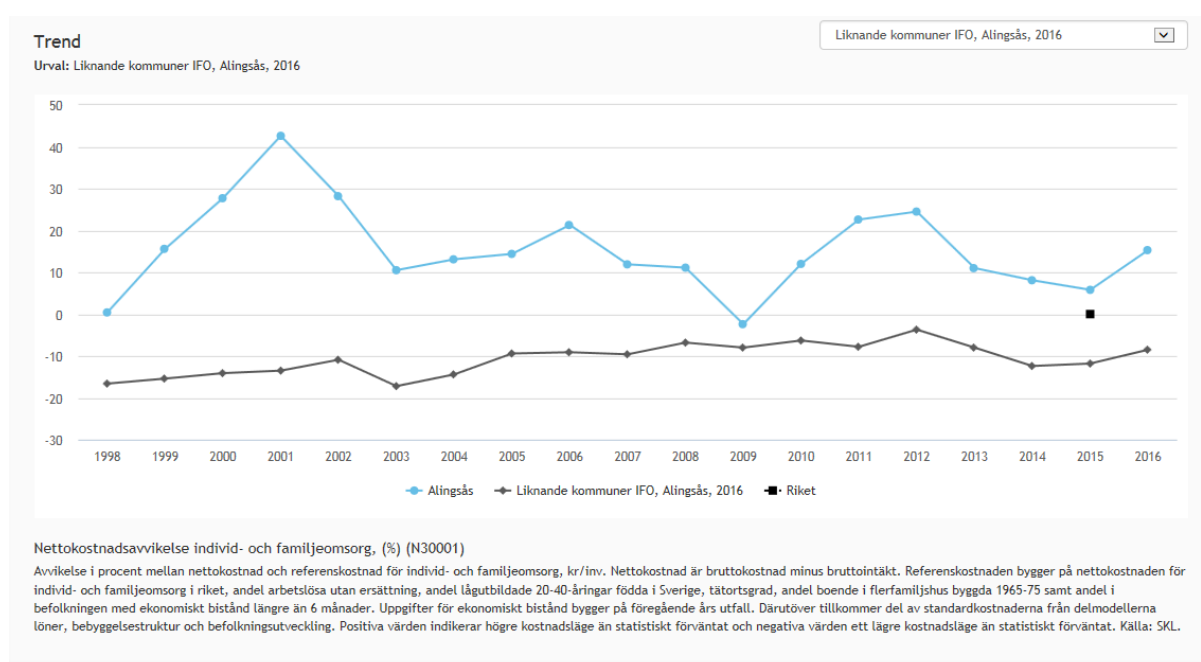
Kommunfullmäktige beviljade socialnämnden 29,2 mnkr av äskade medel, KF 2017-12-13, § 251, vilket betyder att nämnden fått ökad ram.

I budget 2018 har delar av ramen (2,5 procent) lämnats ofördelad i syfte att kunna möta upp ökade volymer inom förvaltningen oavsett inom vilken enhet eller verksamhet som står för dessa. Vissa delar inom förvaltningen är svårplanerade, särskilt när det gäller lagstyrda insatser. Enskilda ärenden kan vara kostnadskrävande, vilket gör att kostnadsläget för förvaltningen i stort snabbt kan förändras.

④ *Kommunrevisionen identifierade i sin väsentlighets- och riskanalys av kommunen 2018 att nettokostnaden för IFO var 15,3 % högre än referenskostnaden år 2016. Beskriv hur detta utvecklats och vad orsakerna är till denna skillnad?*

Analys av nettokostnadsavvikelse pågår och kommer att redovisas som ett eget ärende till nämnden i oktober. 2017 års nyckeltal är endast delvis publicerade i Kolada.

I nedanstående diagram framgår utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen över tid:

Variationerna är relativt stora över tid. Det kan vara värt att notera att differenser vad gäller IFO nettokostnadsavvikelse visar generellt en mer varierad bild än för övriga kommunala verksamheter. För mindre kommuner kan mer tillfälliga insatser som kostsamma placeringar inom barn- och unga samt missbruk ge en relativt stor påverkan på måttet nettokostnadsavvikelse, som förklarar varför avvikelsen kan variera stort mellan åren¹.

I Kolada delas resurserna in i tre områden: ekonomiskt bistånd, social barn- och ungdomsvård samt missbruk och beroendevård.

1. **Ekonomiskt bistånd**, kr/inv, Alingsås kommun ligger sedan tidigare på en låg nivå i jämförelse med riket och liknande kommuner. Nivåerna har de senaste åren varit sjunkande och för 2017 är biståndet än lägre.
2. När det gäller **social barn- och ungdomsvård** och för måttet genomsnittskostnad kr/vårddygn för HVB hem, barn och unga 0-20 år ligger Alingsås relativt högt. Här

¹ **Vad kostar verksamheten?** s 24 *Kommunernas kostnadsutveckling 2010-2015* utgiven av SKL (Sveriges kommuner och landsting)

ingår insatsen skyddat boende våld i nära relationer. Orsakerna till detta anges i svaret på nästa fråga.

3. Vad gäller **missbruk och beroendevård** sjunker kostnaden per invånare i Alingsås. Förklaringen till de tidigare relativt höga kostnaderna för missbruksvården ges i svaret på nästa fråga.

En orsak till den höga nettokostnadsavvikelsen 2016 är de stora volymerna av köpt vård inom Vuxenheten - förvaltningens hemmaplanslösningar är inte tillräckliga. Utöver behovet av fler platser på hemmaplan, krävs också att "beroendekjedan" kompletteras med nya verksamheter för att möta brukarnas behov och undvika köpt vård. Våld i nära relation är dock en stor osäkerhetsfaktor som snabbt kan påverka resultatet då det ofta innebär köpt vård för hela familjer och snabbt medför ökade kostnader när behovet av skydd uppstår.

④ *Kommunrevisionen identifierade vidare i riskanalysen att nämnden har höga dygnskostnader för barn placerade på HVB-hem samt höga kostnader för missbrukarvården, i jämförelse med andra kommuner. Beskriv nämndens analys av detta?*

Barn placerade på HVB-hem Genomsnittskostnaden per vårddygn på HVB-hem barn och unga 0-20 år är hög. Många placeringar har gjorts då det inte varit möjligt att tillgodose behoven i egen regi. År 2015 utmärker sig särskilt då genomsnittskostnaden uppgick till 6 194 kr/vårddygn. Orsaken till detta var ett antal SIS-placeringar. Verksamheten har målsättningen att utföra så mycket som möjligt i egen regi. Arbetet har genererat färre tvångsplaceringar för att gå mot hemmaplanslösningar som ungdomsboende. Några individer har varit möjliga att omplacera och några placeringar har upphört. 2016 låg dygnskostnaden på 3 729 kr. Att gruppen utsatta för våld i nära relationer ökar medför också ökande kostnader. Vid juni månads utgång var 18 individer, varav 10 barn placerade. Avtalet med kvinnojouren Olivia täcker inte behoven utan externa kostsamma placeringar måste göras.

Kostnader för missbrukarvården

Måttet "kostnad missbrukarvård, kr/vuxna" visar att Alingsås har haft relativt höga kostnader för missbruk och beroendevård. Nyckeltalet för år 2015 är 742 kr/inv, för år 2016 830 kr/inv och därefter sjunkit till 736 kr/inv 2017. De höga kostnaderna beror på köpt vård då behovet inte har kunnat tillgodoses på hemmaplan. Historiskt sett har kostnaderna för missbruksvården i kommunen legat en bit över rikssnittet. Alingsås är en f d vårdkommun med tidigare institutioner. Många som lämnade institutionerna blev kvar i kommunen. I Alingsås finns förhållandevis många narkomaner och personer med psykisk ohälsa jämfört med andra kommuner. Däremot något färre alkoholister jämförelsevis. Det är viktigt att satsa på förebyggande insatser för att fånga upp vuxna i riskzonen och därigenom undvika placeringar när problemen växt sig stora.

Månadsuppföljningarna har gett ökad kostnadskontroll. Som en del i månadsuppföljningen ingår att prognosticera årets resultat. Det innebär kontinuerlig uppföljning av aktuella placeringar.

För att minska dygnskostnaderna för placeringar prioriteras hemmaplanslösningar. Egna familjehem används i första hand.

④ *Beskriv nämndens främsta utmaningar det kommande året?*

I nämndens sammanfattande analys av vårbokslutet framgår det att nämnden ser fortsatta utmaningar när det gäller volymökningar. Fortsatta volymökningar genererar kostnader för placeringar. Förebyggande insatser kan till viss del motverka placeringar.

På förvaltningsledningsgruppen i juni gjordes en SWOT-analys. Hoten/de största utmaningarna är ökat utanförskap, bristen på bostäder och att personalkontinuiteten avtar. SWOT-analys presenterades för nämnden i juni.

Grundläggande granskning 2018

Alingsås kommun

Bakgrund

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionssed. Styrelse och nämnders ansvar för verksamheten regleras bland annat i kommunallagen 6 kap. 6 §. Där framgår att nämnderna ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Enligt God revisionssed ska den grundläggande granskningen ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse. Enligt God revisionssed handlar den grundläggande granskningen bland annat om frågor avseende hur styrelse och nämnder har:

- ▶ Tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa så att de fungerar som styrsignaler till verksamheten
- ▶ Gjort en egen riskanalys
- ▶ Följt upp och rapporterat verksamhetens resultat samt fattat beslut om åtgärder vid eventuella avvikelser
- ▶ Arbetat med ekonomistyrning samt ekonomisk uppföljning och rapportering
- ▶ Ett systematiskt arbete med sin interna kontroll avseende såväl verksamhet som redovisning
- ▶ Tydliga beslutsunderlag och protokoll

I revisorernas revisionsplan för 2018 beskrivs utgångspunkterna för den grundläggande granskningen. Granskningen har sin utgångspunkt i God revisionssed samt risker som framkommit i revisorernas väsentlighets- och riskanalys.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med den grundläggande granskningen är att ge revisorerna underlag för ansvarsprövningen genom att översiktligt granska all verksamhet i enlighet med kommunallagen och God revisionssed¹. Den grundläggande granskningen syftar till att besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Har nämnden säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt?

¹ Kommunrevisionen kommer under 2018 även genomföra fördjupade granskningar och granskningar inom ramen för redovisningsrevisionen som ligger till grund för ansvarsprövningen.

- ▶ Har nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunallagen samt kommunens styrmodell.
- ▶ Har nämnden säkerställt en tillräcklig uppföljning och rapportering? Det vill säga i enlighet med kraven i kommunens styrmodell.
 - Har nämnden fattat beslut om åtgärder vid eventuella avvikelser?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning.

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 1 §
- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 §
- ▶ God revisionsred 2014
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och uppdrag
- ▶ Kommunens styrmodell
- ▶ Andra kommunspecifika styrdokument

Ansvariga nämnder

Granskningen avser barn- och ungdomsnämnden, kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, miljöskyddsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden, utbildningsnämnden, vård- och äldreomsorgsnämnden samt överförmyndarnämnden i Alingsås kommun.

Avgränsning

Granskningen avser verksamhetsår 2018 och avgränsas i enlighet med revisionsfrågorna. Granskningen omfattar inte granskning av säkerhet i redovisningssystem. Detta granskar revisorerna i löpande granskning som en del av redovisningsrevisionen. Under förutsättning att det är praktiskt genomförbart utifrån kommunens tidplan för årsbokslutet kommer kommunstyrelsens och nämndernas målpuppfyllelse per helår att granskas².

I den grundläggande granskningen granskas samtliga nämnder utifrån ovan nämnda revisionsfrågor och revisionskriterier. Utöver detta har fyra nämnder valts ut för en mer omfattande granskning utifrån revisorernas väsentlighets- och riskanalys 2018. De nämnder som valts ut är kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och vård- och äldreomsorgsnämnden. Kommunstyrelsen har valts ut mot bakgrund av att styrelsen har uppsikt över kommunens övriga nämnder och bolag samt att kompetensförsörjning inom kommunens verksamheter är en allt större utmaning. Socialnämnden har valts ut mot bakgrund av att nämnden under flera år redovisat budgetunderskott. Socialnämndens

² Om detta inte är praktiskt möjligt kommer målpuppfyllelsen att granskas utifrån delår per augusti.

budgetunderskott för år 2017 hamnade på -36,5 mnkr. Samhällsbyggnadsnämnden har valts ut mot bakgrund av bland annat långa handläggningstider för bygglov och nämndens rekryteringssvårigheter. Vård- och äldreomsorgsnämnden har valts ut mot bakgrund av bland annat väsentligt ökat behov av boendeplatser inom funktionshinder samt ökat behov av hemtjänsttimmar.

Metod och genomförande

Granskningen är uppdelad i två delar: en grundläggande del som avser samtliga nämnder samt en mer omfattande granskning riktad till fyra nämnder. Den grundläggande delen genomförs genom en löpande insamling av fakta och iakttagelser samt protokollsgranskning. Den mer omfattande granskningen sker genom skriftliga frågor till de aktuella nämnderna samt en dialog med nämndens presidium och förvaltningschef.

Den grundläggande delen

Nedanstående moment omfattar samtliga nämnder.

Löpande insamling av fakta och iakttagelser

Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Insamlingen sker genom att EY och revisorerna:

- ▶ Löpande tar del av grundläggande dokument såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och nämndernas protokoll³
- ▶ Löpande för en dialog med nämnder och styrelse

Den riktade delen

Nedanstående granskningsmoment omfattar kommunstyrelsen, socialnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och vård- och äldreomsorgsnämnden. Detta är utöver vad som granskas i den grundläggande delen.

Skriftliga frågor

Inom ramen för den riktade delen av den grundläggande granskningen kommer revisionen att skicka skriftliga frågor till de utvalda nämnderna. Frågorna utgår från revisionens väsentlighets- och riskanalys, tidigare fördjupade granskningar samt övriga iakttagelser som uppmärksammats under året.

Nämnddialog

Inom ramen för den riktade delen av den grundläggande granskningen kommer nämnddialoger genomföras med presidiet i respektive utvald nämnd tillsammans med förvaltningschef. Nämnddialogernas innehåll förbereds av EY tillsammans med kommunrevisionen. EY är behjälpliga med att ta fram relevanta frågeställningar att utgå ifrån vid nämnddialogerna. Frågeställningarna kommer att vara anpassade till respektive nämnd utifrån svaren på de skriftliga frågorna, protokollsgranskning, revisorernas väsentlighets- och riskanalys samt övriga iakttagelser som uppmärksammats under året.

³ Nämndernas protokoll läses löpande av de förtroendevalda revisorerna som ansvarar för att relevanta frågor tas upp till diskussion löpande under året. Protokollen läses även av EY i samband med granskningen.

Projektorganisation

Granskningen genomförs på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Alingsås kommun. Från EY deltar Erik Söderberg och Thomas Edin. Erik Söderberg kommer att vara projektledare och ansvara för granskningens genomförande.

Prövning av oberoende och integritet

En prövning har skett av de sakkunnigas oberoende och integritet i relation till uppdraget och det har inte framkommit några omständigheter som strider mot att någon av medarbetarna ska kunna agera oberoende i denna granskning. Om skäl uppstår kommer en förnyad prövning av oberoendet att göras under granskningsarbetet.

Kvalitetssäkring

När rapporten avlämnas kommer den att vara faktaavstämd med företrädare, i första hand respondenterna, för de områden som granskats. Som en del i vårt kvalitetsarbete följer EY SKYREV:s riktlinjer avseende planering, rapportskrivning och avrapportering. Rapporten kommer också att genomgå en intern kvalitetssäkring av EY. Ansvarig för kvalitetssäkringen kommer Rebecka Rask att vara.

Göteborg den 15 maj 2018

Erik Söderberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB